

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis, Commentariorum Libri LVIII

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Ad Lectorem, De Hieroglyphicis, Prolegomena.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

HIEROGLYPHICO-
RUM COLLECTANEA, EX
VETERIBUS ET NEOTE-
RICIS DESCRIPTA,

LIBER PRIMUS.

AD LECTOREM, DE HIEROGLY-
PHICIS, PROLEGOMENA.

HIEROΓΛΥΦΙΚΑ dicta, sunt ænigmaticæ quædam in re-
bus arcanis sculpturæ, & sacra apud Ægyptios monumenta. Illi
enim prius quam usitatissima esset literarum ac scripturæ ratio, vel
ne facillè vulgo sacra profanarentur mysteria; non literis hæc, sed
Sculptis rerum animaliumque figuris designabant, quem morem
ab Hebræis mutuassee videntur. Clemens Alexandrinus, Strom.
lib. 5. ait Ægyptios & Hebræos symbolis usos fuisse reconditis, ut sapientiæ divinæ
eos participes efficerent, qui rebus sacris essent initiati. Addit etiam nefas existima-
tum Platoni, eum qui minimè purus esset, ad purum quidpiam atrectandum acce-
dere: quam ob causam sacra vaticinia ænigmatis olim reddita fuisse constat, nec
vera mysteria ostendi iis solita, qui temerè & impudenter accederent, sed qui pri-
mum purgati essent, seseque diligenter præparent. Observat idem eos qui ab Ægy-
ptiis docerentur, primo quidem sequutos esse rationem, quæ *ἱερολογραφικὴ* dicitur.
alteram qua *ἱερογραμματοεῖς* utebantur: tertiam & postremam *ἱερολογικὴν* nomina-
bant, nempe sacram quandam sculpturam vel cælaturam; ex quibus maximè cele-
bris ea fuit quæ *συμβολικὴ* dicebatur. Omnes autem quotquot vetustis temporibus
de rebus divinis aliquid scriptis mandarunt, tam Barbari quam Græci, rerum prin-
cipia occulta esse voluerunt; & ipsum *τὸ ἀληθὲς* ænigmatis, signis, symbolis, & alle-
goricis quibusdam figuris tradiderunt. Eadem fuere celebrata illa Græcorum ora-
cula: unde Apollo Pythius *λοξίας* & flexiloquus cognominatus est, quod obscure ac
obliquè responderet. Plutarchus lib. de Iside & Osiride veterum Ægyptiorum in-
stitutum illud fuisse ostendit, ut vel ex ordine Sacerdotum aut eorum qui militiæ
nomen darent, ab iis reges legerentur: eo quod alii ob fortitudinem, alii autem
ob sapientiam magni ac celebres haberentur. Ex bellicosus rex delectus, statim
se sacerdotibus erudiendum tradebat, idemque sapientiæ particeps efficiebatur,
A 2
ejus

ejus inquam sapientiæ quæ mythologiarum involucris pleraque occultabat, & obscura quadam verborum fascia veritatem complectebatur.

Certè antiqua illa Pythagoræ symbola hujus Philosophiæ usum non minimum præbuere; quæ cum à Tyrrenis (apud quos fuit educatus) vel ab Ægyptiis, quorum scholas perlustravit, accepisset, ita excoluit, ut magnam suæ doctrinæ partem hisce mysteriis occlusam esse voluerit. Tradit enim Jamblichus, eos olim designasse per navis gubernatorem supremum Deum primum motorem, & primam illam causam rerum omnium, ut ostenderent omnia Dei nutu administrari sicut per mundi lutum materiam generationi aptam, ipsumque corpus intelligi volebant. Atqui & interdum non alio symbolo Deum designabant, quam oculo depicto, cui & baculum seu sceptrum subdebant: quandoquidem Deus unus est, qui omnia videat, & penes quem sit præcellens regiaque dignitas. Nonnulli tamen stantem oculum ad aliud referunt, nempe ad naturam divinam *ἀυτοθεοί και ἀκίνητοι*. Hanc Ægyptiorum philosophiam Chæremone complexus est, ut & Horapollus Niliacus, qui Græcè editus exstat; auxit Pythagoras, illustrarunt excellentes quidam Philosophi & scriptores nobiles, Athenæus, Clemens & Cyrillus Alexandrini, Origenes Adamantius, Pausanias, Porphyrius, Plinius, Apulejus, Plutarchus: quamque nostrate pene intermortuam magno labore, laudabili industria, imò vero admirabili penesque divino ingenio excitavit suisque perfecit numeris Joannes Pierius Valerianus, magnis illis *ἱερογλυφικῶν* commentariis. Hujus primæ sapientiæ usum reinvenerunt multo ante Pythagoram Moses, Jobus, David, Salomon, aliique Hebræorum sapientes. Sunt & qui de Chaldæorum Symbolis ex Commentariis PSELLI, quibus Magica oracula Zoroaster exequitur, nonnulla posteris reliquerunt. Sic enim ex figuris plantarum florum, animalium, astrorum, rerumque aliarum pleraque involuebant, ut minimè putem commodius sapientiæ veterum quasdam reliquias ad nostram usque tempora transmitti potuisse. Id vero si quis velit aliquo exemplorum specimine sibi demonstrari, statim colliget, pro fertilitatis symbolo Papaver usurpatum, Cupressum pro morte; Olivam esse Hieroglyphicum seu symbolum pacis, Lauram & Hederam ingenii semper virentis, Malum Cotoneum concubii notam iisdem habitam fuisse, ut Satyrum & Capram libidinis, Leonem terroris, iracundiæ, dominatus, Solem anni, Lunam mensis: & cætera alia longè multa, quæ immenso labore pari que doctrinâ idem Pierius est exequutus.

De Hieroglyphicis autem ita Lucianus in Hermetimo, nullis olim literarum figuris, sed signis quibusdam & characteribus sortes connotabantur, cujusmodi per multa literarum loca depingunt Ægyptii, puta homines caninis aut leoninis capitibus. Porro illud non omittendum, referente Plutarcho, solitos fuisse Ægyptios ad templorum limina Sphynges locare, ut innuerent eam quam de rebus sacris doctrinam profiterentur, ea sapientia constare quæ obscura sit, & involucris quibusdam lateat. Quemadmodum verò Hebræi arcanas suas sententias & sacrosanctæ religionis interpretationes mysticas omnibus indiscriminatim, literarum monumentis manifestare noluerunt, sed potius per certam, & ordine continuato propagationem ac vivam vocem parentis filiis, atque hi suis posteris per manus tradere studuerunt (unde etiam Cabalam, id est, depositum atque hæreditariam, ut ita dicam,

acceptationem vocarunt, quam Chrysoſtomus in priorem ad Corinthios ἀζαφα quoque ab ipſis dicta fuiſſe commemorat :) ita conſuetudinem hanc imitantes finitimi populi, potiſſimum Ægyptii & Indi, longo tempore, præſertim iis in rebus, quæ ad medicamentorum facultates ſpectant, eandem obſervarunt. Verumtamen eorum Sacerdotes poſtea deprehenderent, hunc modum inſtituendi & docendi, ob vitam noſtram brevem, caducam & fluxam, nimis fore incertum ac dubium, pauloque poſt plane forſitan interiturum, alium faciliorem & ſtabiliorem excogitarunt, notis ſcilicet quibusdam & figuris, quæ tamen obſcuriores eſſent, & ſine autorum indicatione vix ab aliis intelligerentur, ſacras ſuas ac arcanas diſciplinas hac ratione deſcribentes. Hunc morem adhuc apud Chinenſes, extremæ Aſiæ latius populos (quos Sinas eſſe apud Ptolemæum docti exiſtimant, alii ad Seres referunt) vigere, teſtantur recentiores rerum Indicarum ſcriptores. Diodorus Siculus lib. 1. eadem ἱερογλυφικά, nempe γράμματα αἰγυπτιακά, vocat αἰθητικά, & ἱερά, id eſt, ſacra, illa, (lib. 3.) opponens τοῖς δημοῦδοσι, quæ δημοτικά Herodoto, lib. 2. Plinius lib. 36. cap. 8. Sculpturæ illæ effigiesque, quas videmus, inquit, Ægyptiæ ſunt literæ, de quibus etiam Diodorus lib. 4. Philo Jud lib. 1. de vita Moſis vocat τῶν διασυμβόλων φιλοσοφίαν. Clemens Alexandr. Stromat. lib. 1 & 5. μυστικῶν, ἢ τῶν αἰγυπτίων θεολογίαν. Ignorabiles literas nominat Apulejus, lib. 2. Metamorph. Meminit etiam eorum Plutarchus, præſertim lib. de Iſide & Oſiride. pluribus item locis C. Tacitus lib. 2. Annalium, & Ammianus Marcellinus, lib. 17. his verbis, formarum innumeratas, hieroglyphicas appellatas, quas obeliſco Ægyptio undique vidimus incifas, initialis ſapientiæ vetus inſignivit auctoritas. Volucrum enim ferarumque, etiam alieni mundi, genera multa ſculptentes, ad ævi quoque ſequentis ætates Imperatorum vulgatiſſime perveniencie memoria, promiſſa vel ſoluta regum vota monſtrabant. Non enim, ut nunc literarum numerus præſtitutus & facilis exprimit quidquid humana mens concipere poteſt ita priſci quoque ſcriptitarunt Ægyptii; ſed literæ ſingulis nominibus ſerviebant, & verbis nonnunquam integros ſenſus ſignificabant. Cujus rei ſcientiæ in his interim ſit duobus exemplum. Per Vulturem Naturæ vocabulum pandunt: quia mares nullos poſſe inter has alites inveniri, rationes memorant phyſicæ: perque ſpeciem Apis mella conficientis indicant Regem moderatori cum jucunditate aculeos quoque innasci debere, his ſignis oſtendentes, & alia plurima. Libro autem 12. idem historicus, de Ægyptiis agens ait, exciſis parietibus, volucrum ferarumque genera multa ſculpſerunt, & animalium ſpecies innumeras, quas hieroglyphicorum literas appellarunt, Latini ignorabiles, Lucanus libro tertio linguas magicas vocat.

Ægyptiorum Sacerdotum inventioni tam ingenioſæ ſapientes poſteri multum ornamenti ſuis libris & diſputationibus adjecerunt. Permulti etiam nobiles & generoſi virique principes, bellicis olim negotiis præfeſti, quo ſui nominis atque familiæ ſplendorem quam latiffimè propagarent, ſtemmata quædam & ſymbola, alii ſacra, alii profana omnibus uſurparunt & certè omnibus penè gentibus in more poſitum fuit, ut ſpeciale aliquod ſignum militare haberent, quo facilius cogi poſſent, & in unum convocari locum milites qui vel ſparſi vel fuſi extra caſtra eſſent. Diodorus lib. 1. initium ejuſmodi ſchematum à temporibus Oſiridis repetere vide-

quod parietibus templi Serapidis passim visum est. Nullus est ex nostris quin audierit aut legerit memorabilem illam Constantini Magni expeditionem adversus Maxentium, qua, maximè signis militaribus, signum Dominicæ Crucis tum primum cepit: & certe crux merito pro salutis nota usurpari cœpta est, quod T. literæ, quod fuit olim absolutionis signum, videtur respondere, si picturam & lineas spectes. Schemata vero, seu insignia vel arma, quæ vocantur gentilitia, imagines & peculiaria hominum, vel publica nationum aut civitatum symbola vetera vel recentia describere, vel explicare nostri non est instituti. In Opere Pieriano quædam occurrunt. De nonnullis aliis fortasse pauca alia addentur! Unum hic apponamus. Verba significant, inquit Jurisconsultus, Comment. in tit. de rerum & verb. significat. res significantur; tametsi & res quandoque significant, ut hieroglyphica seu sacra Ægyptiorum literæ. Ad hieroglyphica accedunt emblemata, symbola, insignia, quæ quamvis nomine differant, re ipsa multis modis convenire videntur. Alia imaginum gentiliarum ratio, quamquam ad eundem fortasse finem olim Romani sumpserunt, ut posteriores, ut posteriori & hodie nobiles sua illa stemmata. Ii certè nobiles dicebantur, qui sui generis imagines pro nobilitate usurpare sit auctoribus familiæ. Eas Romæ patricii in primis sibi tribuerunt, & qui soli majores magistratus, nempe Ædilitatem majorem, Præturam, Censuram, Consulatum obtinebant. Quæ imagines quales fuerint docet Polybius lib. 6. Plinius lib. 35. cap. 2. ut etiam M. Tullius permultis locis. Erant enim simulachra quædam oris similitudinem artificiose fictam coloribus pigmentis adumbratam referentia, quas insigniore domus parte positas armaria lignea includebant. Eas autem imagines festis diebus exornabant apertis armariis: cumque è propinquis aut affinibus aliquis mortuus efferreretur, in funere circumferebantur imagines, addito, ut magnitudine quam simillimi apparerent, reliquo corporis trunco; eas demum cereas fuisse monet Plinius, ut inde appareat majorum imagines posteris etiam temporibus nominatas, non ita tamen usurpatas. Nam insignia nobilium imagines habent illas quidem, sed non humani vultus, ut fuerunt olim Romanorum. Pro quibus posteriora sæcula habuerunt sua illa quæ vulgo arma vocitantur, id est insignia gentilitia; quæ ut ad honorem & gloriam veteribus usurpata sunt, postea virtutis præmia rerumque præclare gestarum aperta testimonia fuerunt.

